

Kerkdienst Janskerk 5 augustus

Thema: Liturgie als verzetsdaad: Daniël in de leeuwenkuil

Lezing: Daniël 6

Voorganger: Cees van Steenis

Overweging

Woorden van vertrouwen

Zoals we gezongen hebben tijdens het aansteken, ont-steken van de kaars:

Licht dat aanblijft

Licht dat terugkomt hoop die niet sterven wil

Vertrouwen wachten waken, met de woorden van WillemBarnard :

“Zolang Gij nog onzichtbaar zijt een zon diep in de nacht roep ik uw nadering reeds uit omdat ik U verwacht”.

Elke morgen nieuw, opnieuw roepen en zingen wij die ENE tevoorschijn uit de wirwar van ons leven. Wij zoeken ons af te stemmen op het woord dat ons ontvankelijk maakt, opdat wij zeggen, kunnen zeggen: HINEINI hier ben ik !

Zolang er mensen zijn op aarde en dieren en schepping ‘is’ één knop één mens voldoende om toekomst te scheppen: hier ben ik

3 woorden: maak ons nieuw deze wereld anders Hier ben ik ....hineini !!

Een radikaal NEE, klein maar noodzakelijk voor dat catacombenverhaal, uit de arena; neem Daniel ----een zeer getalenteerde balling uit Judea/Israel, een buitenlander in het enorme rijk van de Meden en de Perzen.

De heerser Darius is van plan hem aan te stellen als enige grootvorst over heel het rijk !

Maar dan: intriges, machtsspelletjes, intolerantie en angst voor eigen positie.

Misschien denk je wel eens dat anderen bepalen hoe vrij of onvrij je bent....

Maar, en toch: er zijn in jezelf ook krachten die van invloed zijn op je vrijheid.

Nietzsche definieerde ooit vrijheid als sluitstuk van een innerlijk proces waarin verantwoordelijkheid voor jezelf - elkaar /anderen , en de maatschappij een plaats hebben...

Zo is Daniel met de naam de Ene mijn rechter, autonoom in doen en laten... waarbij je mag

bedenken dat rechten ‘is’ recht tot stand brengen, maar zoals gezegd Daniel is zo’n persoon: in een

vijandige omgeving weet hij zijn capaciteiten te ontplooiën (1) en (2) Darius heeft grote

bewondering voor hem... hij heeft hem lief ahw. Fijn is dat, mooi, als je gezien wordt, erkenning

ondervindt. Dat is al heel wat om je VRIJ te voelen: in doen en laten erkenning te vinden;

geaccepteerd om wie je bent en wat je doet, en dan horen we een derde element (3) dat de interne

vrijheid van Daniel versterkt: hij leeft op het ritme van 3 gebeden: smorgens, smiddags en savonds.

(tussen haakjes: hoe is dat bij ons? Wie leeft volgens zo’n ritme: 3 maal, 5 maal, wekelijks, of ...?)

Vasthouden aan die structuur ‘is’ een discipline die vrijheid geeft.

Van buitenaf wordt die vrijheid bedreigd door jaloezie en machts’spelletjes’, zelfs zijn leven op het spel, maar zijn innerlijke vrijheid zorgt ervoor dat ie staande blijft....

Koning Darius is zo onder de indruk van de levenskracht die van Daniel’s religie/godsdienst uitgaat dat hij die tot staatsgodsdienst verklaart(n.b.) iedereen MOET ontzag tonen voor de god van Daniel.

En hiermee belanden we weer precies in (de) onvrijheid. Als de staat of welke instantie ook bepaalt

op welke wijze aanbeden MOET worden is er geen sprake meer van vrijheid op dit gebied – Denk

aan het slot van deze lezing, m.n. vers 25 : afschuwelijk, vreselijk, op geen enkele wijze ‘goed’ te

praten...

Nico ter Linden zegt dan o.a. 'het is een goed ! gebruik dat in verhalen als deze (sagen, mythische, volksverhalen -cvs-)de bedriegers worden bedrogen: de mannen die Daniel uit de weg wilde ruimen, zelf 'uit de weg worden geruimd' mitsgaders hun vrouwen en kinderen.

Anders gezegd: de vrijheid om de ENE te aanbidden vraagt om een externe ruimte met goede, gegarandeerde regelingen en , niet minder belangrijk: een ruime mate van tolerantie.

Als ik me niet vergis zitten/zijn we dan midden in Nederland anno nu. Alle vragen mbt kerk en staat van christendom, islam e.a. religies staan dan ter discussie, vermoed ik ,of juist niet, tant pis.

Ja, wie bepaalt de speelruimte van liturgie?

Ons oorspronkelijk sub thema van de cyclus luidt: liturgie als daad van verzet, onderdeel van 4 vieringen rondom TROUW ZIJN AAN JE AFKOMST, aan de stem STEM van je geweten, trouw aan wat je ooit gehoord hebt, wat toekomst opent, waar je mee kan leven, wat je gaande en staande houdt !?

Grote vragen die wij klein vertalen met de vraag: zitten er elementen van verzet in onze vieringen? Welke woorden mogen hier klinken? En wat doen we er vervolgens mee.....

Daniel 6 laat horen: geloven 'is' meer/anders dan een leer, n.l. een ruime weg om te gaan.

Er is geen geloven zonder liturgie: wij zingen de kuil te boven, zij het een slangenkuil, wespennest, leeuwenkuil of whatever....

Geen inhoud zonder vormen; dan denk ik terug aan de jaren 80 : "Bidden om vrede, betalen voor oorlog" was het motto van de Beweging Weigering Defensiebelasting.

En m.b.t. de strijd om afschaffing van de apartheid in Zuid. Afrika legden Kairos, BeyersNaude en anderen de vraag in ons midden: Bidden voor de val van Pik Botha ?

Ook de EUG organiseerde in navolging van Dor.Soelle en Fulbert Steffensky Politiek Avond Gebeden over politiek-maatschappelijke issues als Kernwapens de wereld uit..., Amelissewerd niet geasfalteerd, Amnesty International, Vrouwen discriminatie, en LHBT.

Met als diepste gedachte dat bidden niet (alleen) prive is maar gemeenschappelijk: zodadelijk in de kring 'moeder van alle leven...' en de gezongen versie van het gebed dat Jezus van Nazareth heeft geleefd '.....uw NAAM zichtbaar in en door ons .....van u is de toekomst, kome wat komt.

Wij bidden omdat dat de meest milieu-vriendelijke manier is om om te gaan met je emoties en gevoelens en niet het minst waardevolle: bidden 'is' met liefdevol gekozen woorden het Onzegbare binnen gehoorsafstand te brengen, in de hoop en verwachting dat er een oor is dat hoort.

Bidden doen we nog altijd, zodadelijk in de kring van delen; een oase te midden van de arena van consumeren en produceren, in ons leven met wespennesten, slangenkuilen en wat niet al ; in werksituaties en woonomgeving enz.

Delen van brood en wijn en druivensap en bidden, voorbede doen, zeggen wat ons raakt en waar we mee worstelen, wat ons tendiepste houdt bewegen. Bidden in de bijbel zo gewoon en vanzelfsprekend, zozeer dat aanvankelijk geen (apart) woord voor was....bidden was roepen, juichen, lachen, huilen, schelden, smeken al naar gelang.

Bidden als verwachten wachten: Gij op ons totdat....Bijbels gesproken =emoenah= leven en doen, handelen, en dan gaan mijn gedachten terug naar de DDR-tijd: mensen die na de viering binnen naar buiten gingen met een kaars, een klein lichtje en zodoende meewerkende aan de val van de Muur, en aktueller, in de Congo. De president Kabila beloofde voor 2018 verkiezingen uit te schrijven en te organiseren, en daarna te vertrekken !

Vandaag de dag leidt de katholieke kerk de protesten tegen hem.

In de gebouwen hangen onder het Jezusbeeld de actieposters !

En dan nog: in de leeuwenkuil, het embleem van de dood, de uiterste beproeving, wordt 'een steen op de mond van de kuil gelegd' en horen we 'de koning stond op, in de vroege morgenstond met licht' en als derde verwijzing 'er wordt een engel gezonden'

Legendarisch ? Imaginair ? Ja, beeldspraak van de eerste orde: 'dan zal ik leven', hier ben ik !
Na afloop van deze viering gaan we naar buiten: waar de liturgie BEGINT, die ligt op straat n.l.
Wij lopen langs (het beeldje van)Anne Frank (nooit zonder bloemen gestoken door haar arm).

*Anne Frank
jij staat daar
onverschrokken
moedig
en kijkt de tijd voorbij
het lijkt alsof jij verten ziet
die wij nog steeds niet kennen
onze einder wolkt zich dicht
want altijd is er wel een oorlog
jij koopt niets voor onze dank
vergeef ons A.F.
maar blijf daar altijd staan
zodat je blijvend ons zal wijzen
op jouw visioen*

Oeke Kruythof

Mag het zo zijn dat de snaar van de menselijkheid gaat trillen